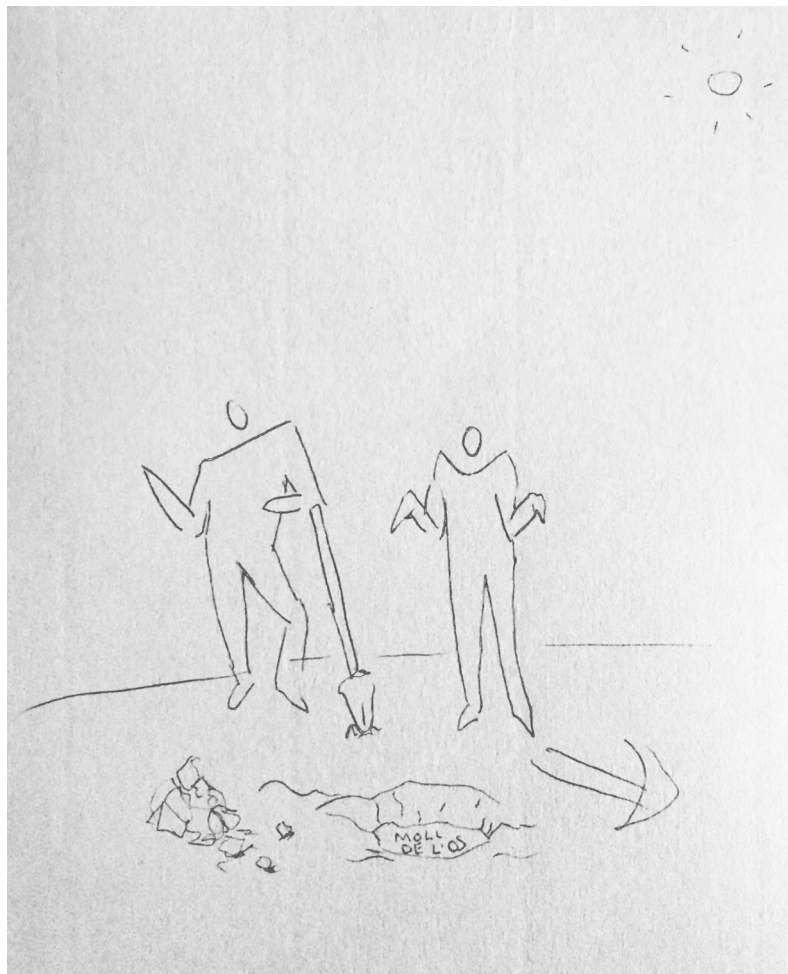

Al principi,

em vaig trobar dos desconeguts al mig d'un terreny àrid.

Van dir:

- Aquest és un lloc sense història.
- Hem començat a excavar i, al cap de poc, hem arribat al moll de l'os.

Que fàcil que va ser, per ells, representar la possibilitat d'un lloc sense història! L'origen real, l'inici de tot. Havien començat a excavar i, al cap de poc, sense haver hagut de fer gaire esforç, havien arribat a la *tabula rasa* original, on podria començar tot. La van veure buida, neta, llisa, impecable, lluent, d'un blanc engegador, capaç de reflectir-ho tot enfora. Semblava que escupís qualsevol cosa

que pogués deixar-li alguna marca, com si repel·lís el començament de tota història, com si paral·litzés el pas del temps i pogués existir de manera eterna i atemporal alhora. Isolada de tot. "El moll de l'os", ho havien anomenat aquells personatges; l'instant previ a l'hematopoesi projectat a l'infinit.

Com no podia ser d'altra manera, l'escena onírica va ser fugaç. Tan bon punt van haver acabat de pronunciar aquelles paraules, em vaig despertar. Estava al tren. Veia cases, cotxes, el sol, avions, núvols, muntanyes, grues llunyanes, grues properes, arbres, estacions, gent que pujava, altres que baixaven. Podríem traçar línies que representessin els vincles entre tots aquests elements. Serien indicis de tot d'històries invisibles però estructurals. Com aquella casa de Vic que, segons expliquen, està construïda damunt d'una muntanya. Diuen que si algú foradés el terra d'algunes cambres del primer pis, s'hi trobaria roca. Vaig baixar a l'estació d'Arc de Triomf i quan encara em trobava sota terra vaig trepitjar trossos d'una rajola trencada. *cruc-cruc*. Els fragments ceràmics, desenganxats i inestables sobre el paviment van seguir el balanceig del meu peu provocat pel desplaçament del pes del meu cos. Forces i equilibris en circulació; les del meu cos, les de l'espai i les de la terra. La imatge d'un pèsol cru sota una rajola o una muntanya a dins de casa.

van venir els topògrafs, després, els homes amb els esprais de colors explosius i fluorescents. Rosa, taronja, vermell, blau, groc i un blanc encegador. Diamants, quadrats, "zetes", cercles, fletxes; línies rectes, línies discontinues, angles rectes, línies ondulades. Telefònica, Endesa, Gas Natural i el Departament d'Obres Públiques. Aigua, electricitat, clavagueram, telèfon, cable. Tot allò que jau sota terra, als subterranis de la civilització.¹

Les marques de colors explosius i fluorescents "Indicaven que s'aproximava alguna cosa", diu l'Ellen Ullman. La ciutat n'està plena. Tan aviat hi són com desapareixen. Grafies d'un codi estrany, marquen principis. Alguns són instruccions pels que vindran després: aquí cal fer un forat; allà s'ha d'instal·lar una farola; més cap a la dreta, traça-hi un carril bici. Altres, descriuen els subterranis de la civilització: els sistemes de clavagueram, l'enllumenat, l'aigua, la fibra òptica. Semblen els signes d'un llenguatge capaç de representar el temps i l'espai en espiral. Descriuen les ruïnes sobre les quals es construirà de nou. Vaig demanar al meu pare com ho fan.

- Quina és la lògica d'aquest llenguatge? Com el puc aprendre? Quina història té? Qui s'ha posat d'acord per desenvolupar-lo? Me'l pots ensenyar?

1 Ullman, Ellen. 2017 *Life in Code. A personal history of technology*. Nova York: MCD. Traducció pròpia.

Em va respondre que cada obrer fa aquells dibuixets com pot, segons li sembla que el que els hagi d'interpretar els interpretarà millor. La meva racionalitat científica d'investigadora en traducció no entenia res.

- Com? M'estàs dient que no hi ha cap consens? Que el gremi d'obrers mai s'ha posat d'acord per desenvolupar una gramàtica d'aquestes marques? Com us enteneu?

No em va donar cap resposta. Potser me les va donar totes. Potser estem davant d'un llenguatge efímer (perquè dura poc), espontani (perquè s'inventa i s'interpreta al moment) i deíctic (perquè sempre assenyala cap a altres situacions, passades o futures, que en el present són invisibles). O potser hauríem de parlar de llenguatges. No és només un; és el de cada obrer en relació amb el seu present. Des d'aleshores he anat pel món observant i recollint mostres d'aquestes expressions sense tenir un objectiu massa clar. A vegades he vist com terrenys es transformaven amb el pas dels dies i la introducció, sobre les ruïnes, de nous elements. Tinc la sensació que podríem identificar alguns patrons, podríem començar a trobar pistes on aferrar-nos per interpretar cada símbol, però potser això seria anar en contra del seu caràcter específic del moment i el lloc on es realitza. Potser l'única manera d'aprendre a expressar-se així és improvisant instintivament en cada situació; dibuixant cada símbol amb la confiança que el que vindrà després l'entendrà.

Amb tot, és un llenguatge que no està pensat per a mi. No m'interpel·la per bé que descriu l'estructura que també condiciona la meua vida. Però no sóc jo, ni segurament tu, qui l'ha d'interpretar. Són els del gremi. I, a vegades, mentre ells dialoguen per mitjà d'aquestes grafies i els actes que desencadenen, ens demanen, amb dispositius d'un codi consensuat, que ens aturem, que fem silenci, que estan xerrant o construint -diga'n-hi com vulguis.

era l'amor.

Ens aturem perquè la situació ho demana. A Copenhaguen i a Nova York hi ha obrers que tenen el detall d'obrir finestres a les balles de les zones d'obres perquè els vianants puguin observar la situació. A Barcelona és més habitual trobar-se amb forats a les lones que delimiten les obres. Forats a l'altura dels ulls de qui els ha fet, algú que vol espigar els principis. Tot plegat em fa pensar en l'amor que, segons Julia Kristeva, era el principi.² L'amor és una tensió entre dos cossos. "L'inici és dialèctic, l'origen són dos", va dir en Xavier Bassas.³ Noto un oxímoron al meu estómac. Comença l'amor i enmig de la tensió es comença a construir una nova història, un edifici que s'intenta sostentar sobre unes estructures del passat, que vénen d'altres històries, perquè construïm sobre les ruïnes. A vegades, l'amor obre forat i fa ben visibles aquestes estructures, que semblen fermes i sòlides. A vegades, si una és molt observadora, fins i tot es pot arribar a trobar o imaginar indicis de les pedres angulars d'un projecte arquitectònic que s'aixeca sense pla, que s'improvisa a cada instant sobre referències invisibles del passat, però tan fortes com un pèsol cru sota una rajola. A vegades, una pot voler estobar-les, fer-les més flexibles o muntar-ne de noves.

El principi de Bombón també és l'amor, m'ho van dir en Bernat i la Joana. Però el principi abans del principi (perquè "l'origen són dos") és una botiga de "ventas al mayor". Ho diu a un dels vidres de

2 El 1987 Julia Kristeva publicava el llibre *The Beginning Was Love. Psychoanalysis and Faith*.

3 Xavier Bassas, a la conferència inaugural del seminari Apertus 02, a l'Escola Massana, Barcelona, el 29 de juny de 2018.

l'espai que ara fa de galeria i ho diuen, també, les marques del lloc, el subconscient material. Com podríem excavar en aquests principis? Podrien servir-nos els llenguatges dels inicis d'unes obres per fer una recreació arqueològica de l'espai? Per activar la imaginació d'altres escenaris previs a partir de la lectura poètica de fragments del passat?

In the beginning,

was the Word;
there is a difference;
was the noise;
fue el verbo;
siempre hay una relación con una entidad afectiva e interactiva dotada de
carne inteligente y mente encarnada;
era el amor;
está Él;
God created heaven;
earth gave forth;
there was nothing;
there was light;
was with God; the Word;
the First Cow;
was the Word next God;
hi ha la guerra;
fue el fin;